

İnançta, İmanda, Ahlakta İstikameti Korumak

1- Varoluş Gayemiz: İman ve İstikamet

2- İstikamet Rehberimiz: Kur-an ve Sünnet

3- İnançta Amelde Ahlakta İstikameti Korumak

4- İman ve İstikamet Eğitimi

1- Varoluş Gayemiz: İman ve İstikamet

Yaratılış gayesi insanoğlunun tarih boyunca cevabını aradığı en önemli sorulardan biridir. Beşeri ilimler ve ideolojilerde tarih boyunca bu konuya cevaplar aramışlardır. Ancak varoluşun insan idrakini aşan aşkın bir boyutunun olması bu konuda ileri sürülen görüşleri teoriden ileriye götürememiştir. İslam ise insanın yaratılış gayesine yönelik soruları en genel şekilde Allah'a ibadet ve kulluk olarak izah etmektedir.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

Zariyat 51/56

'Ben insanları bana kulluk etsinler diye yarattım' buyrulmuştur.

Yine Kur-an'da kainatı hikmete dayalı uluvi bir amaç için yaratıldığı evrende muhteşem bir ölçü ve dengenin olduğu, hiçbir şeyin tesadüf eseri olmadığı, her şeyin Allah'ın kudretini gösterdiği ve onun gücü dahilinde olduğu belirtilmiştir.

Bu dünya hayatının bir imtihandan ibaret olduğunu Allah'u teala Mülk suresinde bize bildirmektedir.

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ

Mülk 2/67

O ki, hanginizin daha güzel işler yapacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı.

Kudreti dâimâ üstün gelen ve günahları çok bağışlayan yalnız O'dur.

Allah bizi imtihan etmek için yarattığını yaşamımızın bir imtihan üzere konuşlandırıldığını ve her birimizin tavır ve tutumlarımıza göre Alla katında değer ve karşılık göreceğini bize bildirmektedir.

Ne yazıktır ki bu imtihan sadece imanman-küfür, hak-batıl, iyi-kötü, güzel-çirkin, helal-haramdan ibaret değildir. Aynı zamanda iyiliğin, güzelliğin, doğruluğun, güzel ahlakın da kendi içinde bir imtihanı olduğunu unutmamak gerekmektedir. Zira iyiliklerin hesabı kötülüklerin cezası olur sözünden hareketle iman ve imtihanın bir süreç olduğunu hatırd tutmak gerekmektedir.

Rabbimiz kıldığımız her namazda ‘‘Bizi doğru yola ulaştır’’ diye dua etmemizi yani istikamet üzere olmayı, ona karşı kulluğumuzda müstakim olabilmeyi, onun yolunda sabit olmak için rabbimizden yardım istememizi bize öğretmektedir.

Peki istikamet nedir diye bakacak olursak istikamet sözlükte; kalkmak, ayakta durmak, bir işte mutadil olmak demektir. Din istilahında istikamet hakka tabi olmak, adaleti yerine getirmek, doğru yola girmek, itaat olan şeyleri yapıp isyan olan şeylerden sakınmak, verdiği sözü tutmak ve haktan meyletmemek demektir.

Özetle dini ve ahlaki hükümlere uygun bir hayat sürme, her türlü aşırılıktan sakınma, Allah’a itaat edip Hz. Muhammed’in sünnetine uyma şeklinde tarif edilebilir.

2- İstikamet Rehberimiz: Kur’an-ı Kerim ve Sünnet’i Seniyye

Kur’an-ı Kerimde Allah’u Teala’nın istikamet yani doğru yolla ilgili ayetleri

فَاسْتَقِمَّ كَمَا أَمَرْتِ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا ۗ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

Hud 112/11

Öylese sen, emrolduğun gibi dosdoğru hareket et. Beraberindeki tevbe edenler de. Aşırıya gitmeyin. Çünkü O, yaptıklarınızı görür.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا

Ahzap 70/33

Ey İman edenler, Allah’a karşı gelmekten sakının ve doğru söz söyleyin.

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

Al-iImran 8/3

Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi bu gerçeklerden bir daha saptırma, katından bize rahmet ver, şüphesi bağıışı en çok olan sensin.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

Tevbe 119/9

Ey iman edenler, Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ

Fussulit 30/41

Şüphesiz Rabbimiz Allah'tır deyip de sonra dosdoğru olanlar varya, onların üzerine akın akın melekler iner ve derler ki "Korkmayın, üzülmeyin, size (dünyada iken) vaadedilmekte olan cennetle sevinin.

Ey Allah'ın Resülü bana islam hakkında öyle bir bilgi ver ki bana yetsin, sizden başka hiç kimseye İslan ile ilgili bir şey sormaya ihtiyaç duymayayım. Resulullah Efendimiz (s.a) ise şöyle buyurmuştur: "Allah' iman ettim ve sonra dosdoğru ol.

Müslim, İman, 62

Müslüman diğer Müslümanların elinden ve dilinden zara vermediği kişidir. Müminde halkın can ve mallarını kendisine karşı emniyette bildikleri kimsedir.

Tirmizi, İman, 62

Sizden biriniz kendisi için sevip arzu ettiği şeyi din kardeşi için de sevip arzu etmedikçe gerçek anlamda iman etmiş olmaz.

Buhari, İman, 7

3- İnançta, Amelde ve Ahlakta İstikameti Korumak

Yüce Allah insanı en mükemmel bir şekilde yaratmış ve yeryüzündeki her şeyi insanın hizmetine sunmuştur. İnsanı en yüce değer olan imanla şereflendirmiştir. Ama iman tek başına yetmez. İnsandan salih amel ve güzel ahlak da beklenmektedir. Yüce Allah Kur-an' da buna değinmektedir:

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى
وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى
الزَّكَاةَ وَالْمُؤْفُونَ بَعْدَهُمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ
الْبَأْسِ ۗ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۗ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

İyilik yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmenizden ibaret değildir. Asıl iyilik Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, ihtiyacından dolayı isteyene, özgürlükleri için kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılanların, zekatını doğru verenlerin, anlaşma yaptıklarına sözlerini yerine getirenlerin ve zorda-hastalıkta-savaşın kızıştığı zamanlarda direnip ve sabredenlerin tutum-davranışlarıdır. İşte bunlar Allah'a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir. (Bakara 177/2)

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

O halde Rabbini hamd ile tesbih et ve secde edenlerden ol.

Hicr 98/15

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ ۖ إِلَّا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۗ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۗ
وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ ۗ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ۗ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا
ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۗ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۗ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمُ
بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

لَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۗ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ
وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۗ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدُوا ۗ وَلَوْ كَانَ دَا
قُرْبَىٰ ۗ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۗ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمُ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

En'am 151-152/6

Ey Muhammed de ki gelin size Rabbinizin haram kıldığı şeyleri okuyayım: Ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya iyi davranın, fakirlik endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Sizi de onları da biz rızıklandırırız. Zina ve benzeri çirkinliklere, bunların açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Meşru bir hak karşılığı olmadıkça Allah'ın haram kıldığı canı öldürmeyin. İşte size Allah bunu emretti ki aklınızı kullanasınız.

Yine peygamberimiz hadisi şeriflerde şöyle buyurmuştur:

'Akıllı kişi nefisine hakim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Aciz kişi de nefisini duygularına tabi kılan ve Allah'tan dileklerde bulunup durandır. (Riyâzu's Sâlihîn)

4- İman ve İstikamet Eğitimi

İstikamet İslam fitratı üzerinde sapmadan ilerleme yoludur. Bu yolda şeytanlar vesvese verebilir, nefis kendine hoş gelen şeyleri isteyebilir ve bu istekler ile dinin gerekleri çatışabilir. İşte istikamet yoldan saptıranlara tam olarak bu noktada uymamaktır. İstikamet iman ettiklerimizi hayat tarzı haline getirebilmektir. Söz verdiğimizizi yerine getirmemizdir. Rabbimiz Kur-an'da bize bu yolu göstermektedir. Örnek olarak aşağıda belirtildiği üzere birçok ayet bulunmaktadır.

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا ۗ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

Öyleyse emrolduğun gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tövbe edenlerde dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O yaptıklarınızı hakkıyla görür.

Hud 112/11

Gün dosdoğru olup doğrularla beraber olma vaktidir. Gün yalandan ve yalancılardan uzak durma vaktidir. Kötülüklerden uzak olup iyilikleri güzellikleri yaşama vaktidir. Bu yolda istikamet bizim yol haritamızdır.

İstikamet hangi çağda olursak olalım ahdimizi yerine getireceğimizin ifadesidir. İstikamet menfaatlerimizi arka plana atıp dinimizi ön plana almaktır. İstikamet aklımızı hak ve hakikat yolunda kullanmaktır. Kısaca özetlersek;

İstikamet hangi gerekçe olursa olsun rabbimizin ve peygamberimizin yolundan ayrılmamaktır. Rabbim bu yolda bizleri daim eylesin. Amin.

Karayazı İlçe Vaizi

Cansefa Balcı